

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ติดต่อกันมาฉบับละ 5 ปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการระดมและจัดสรรทรัพยากร เศรษฐกิจ กู้เงิน กู้คน และระบบงานของรัฐมาทำการบูรณะ ขยายกิจการขึ้นพื้นฐานที่จำเป็น ต่อการเสริมสร้างระบบการผลิตการจำหน่าย และความเป็นอยู่ของประชาชน จนทำให้ ประเทศไทยรายได้ได้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2524 : 1) ในช่วงนี้ประเทศไทยได้ปฏิบัติตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 ซึ่งมีเป้าหมายและแนวนโยบายที่จะทำให้ ฐานะ เศรษฐกิจของไทยสู่ประเทศที่งอุตสาหกรรม และได้กำหนดแนวทางที่กระจายความ เจริญและกิจการเศรษฐกิจไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยการพัฒนาพื้นที่เฉพาะกับการพัฒนาระบบ เมืองหลักเมืองรองตลอดจนชุมชนชนบทของบางจังหวัดในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศตามความ เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524 : 154)

ในภาคใต้ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ได้กำหนดการพัฒนา พื้นที่ภาคใต้ โดยกำหนดว่าในภาคใต้ตอนบนซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา และภูเก็ต จะพัฒนาให้จังหวัดภูเก็ตและสุราษฎร์ธานีเป็นเมืองหลัก (สำนักงาน คณะกรรมการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524:183) และขณะนั้นรัฐบาลกำลังให้ความสำคัญ และสนใจต่อการพัฒนาภาคใต้ตอนบนนี้มากเป็นพิเศษ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ- เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ร่วมมือกับ Japan International Coopera- tion Agency (JICA) ของรัฐบาลญี่ปุ่นดำเนินการ ซึ่งได้มีการลงนามในข้อตกลงร่วมกันใน ข้อกำหนดของการศึกษา เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2525 ซึ่งจะใช้เวลาในการศึกษาทั้งสิ้น รวม 2 ปี โดย JICA ได้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเข้ามาดำเนินการศึกษาแล้วตั้งแต่วันที่เดือนพฤษภาคม

2526 (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 2526 : 1) เพื่อมุ่งที่จะพัฒนาให้ล่องจังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดภูเก็ต ใน
 ภาคใต้ตอนบนนี้เป็นศูนย์กลางของความเจริญ เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ
 เป็นเมืองท่า และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประเทศในอนาคต (กองวางแผนภาค, สำนักงาน
 คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2527 : 9 - 13)

เหตุผลที่ทางรัฐบาลมุ่งที่จะพัฒนาภาคใต้ตอนบนเนื่องจากภาคใต้ตอนบนสามารถมี
 บทบาทสำคัญได้หลายประการ เมื่อมองในด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่าง
 ประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรม และการกระจายความเจริญออกจากกรุงเทพมหานคร
 กล่าวคือ (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 2527 : 4 - 5)

1. ภาคใต้ตอนบนเป็นประตูแห่งเดียวของประเทศที่เปิดออกสู่ประเทศที่อยู่ทาง
 ตะวันตกของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกิดมีบทบาทเด่นชัดอย่างมากในกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับ
 การพัฒนาเศรษฐกิจสู่ต่างประเทศและการรวมตัวสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นส่วน
 หนึ่งของประเทศ
2. ภาคใต้ตอนบนเป็นทำเลที่เหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลริมอ่าวไทย
 เพื่อการผลิตทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากอยู่กึ่งกลางระหว่างกรุงเทพมหานคร
 และภาคใต้ ทั้งยังมีทำเลที่เหมาะสมจะทำเป็นท่าเรือน้ำลึกได้ทั้งฝั่งทะเลด้านตะวันออกและ
 ตะวันตกประกอบด้วยมีทรัพยากรธรรมชาติมากมายนับตั้งแต่แหล่งน้ำ ที่ดิน และวัตถุดิบ เพื่อ
 การอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ
3. การพัฒนาภาคใต้ตอนบนนี้จะเป็นการพัฒนาแบบพิเศษแตกต่างจากการพัฒนา
 พื้นที่เฉพาะในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ เนื่องจากจะเป็นการพัฒนาพื้นที่ทางด้านทะเลอันดามัน
 เป็นครั้งแรก และยิ่งเหมาะสมกับช่วงเวลาด้วยเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังจะเป็นการพัฒนา
 แบบเชื่อมโยงเมืองหลักสำคัญรองสองเมืองคือ สุราษฎร์ธานีและภูเก็ตเข้าด้วยกันเป็นครั้งแรก
 นับเป็นสิ่งใหม่ในการวางแผนพัฒนาเมืองหลักของไทยอย่างหนึ่ง

4. การพัฒนาภาคใต้ตอนบนอย่างเต็มที่จะเป็นการเพิ่มโอกาสที่ภาคใต้จะได้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติจากอ่าวไทยบ้างในระยะยาว เนื่องจากในระยะแรกนี้การใช้ก๊าซธรรมชาติ ควรให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ในกรุงเทพมหานครและพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเสียก่อนจะเหมาะสมกว่าที่จะส่งก๊าซไปให้ผู้ใช้น้อยๆที่กระจัดกระจายทั่วไปในภาคใต้ ทั้งยังจะแพงกว่าน้ำมันอีกด้วย

๕. ในปัจจุบันการที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนความมั่นคงทางการเมืองนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบที่สำคัญคือทรัพยากรธรรมชาติ กำลังเงิน และทรัพยากรมนุษย์ แต่ประเทศไทยมีกำลังเงินค่อนข้างจำกัด มีรายได้จากทรัพยากรธรรมชาติไม่มากนัก ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยหลักการใช้ประโยชน์ทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มที่ ซึ่งควรเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต้องสร้างกำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ มีทักษะ ทั้งนี้ต้องอาศัยการจัดระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ทุกระดับการศึกษา (อานูภาพ ชุ่นอ่อน 2523 : 60) ทั้งการศึกษาระดับโรงเรียน และการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะการศึกษาในระบบโรงเรียนยังมีความจำเป็นสำหรับสังคมและโดยเฉพาะการพัฒนาประเทศ ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและทดแทนจุดอ่อนของการศึกษาในระบบโรงเรียนบางประการ (อุ้นตา นพคุณ 2523 : 42) การศึกษาระดับสูงจะต้องสอดคล้องสอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมเพราะ "ประสิทธิภาพในการศึกษาระดับสูงต้องอาศัยความเจริญมั่นคงในทาง เศรษฐกิจและการพัฒนา เศรษฐกิจจำเป็นต้องใช้คณะบุคคลที่ได้รับการฝึกฝน อบรม หรือได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดี" (กระทรวงศึกษาธิการ 2509 : 2) โดยเฉพาะการศึกษาวิชาชีพจะเป็นตัวช่วยพัฒนา เศรษฐกิจเป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ด้านอาชีวศึกษาไว้ว่า "ให้เร่งพัฒนาและปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้สามารถฝึกอาชีพที่เหมาะสมได้อย่างกว้างขวาง เพื่อสนองตอบทั้งการประกอบอาชีพอิสระและตลาดแรงงาน" (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 92) ทั้งนี้เพราะว่า "การอาชีวศึกษาเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ หากประเทศไทยสามารถศึกษาระดับสูงให้สอดคล้องต้องกันกับพื้นฐานและความต้องการในด้านเศรษฐกิจแล้ว จะทำให้ประเทศนั้นมั่นคง ประชาชนอยู่ดีมีสุข และเพิ่มผลผลิตของประเทศ ทำให้บ้านเมืองมั่นคง" (สำโรช บัวศรี 2521 : 66)

ในประเทศไทย กรมอาชีวศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในปัจจุบันเยาวชนและประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ กันมาก ทั้งแบบในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนที่สังกัดกรมอาชีวศึกษาและหน่วยงานอื่น เพราะได้มองเห็นคุณค่าของการศึกษารวิชาชีพที่ช่วยให้เขาได้มีงานทำหรือประกอบอาชีพได้ผลดีขึ้น (กรมอาชีวศึกษา 2523 : 12) แต่การจัดการอาชีวศึกษาในช่วงที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะยังมีอุปสรรคหลายประการ เช่น ขาดเอกภาพในด้านนโยบายและการวางแผนของหน่วยงานต่าง ๆ, งบประมาณ, บุคลากร, เครื่องมือ, ปัญหาด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา, หลักสูตร, คุณภาพของครูที่สอน, (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 90 - 91) เป็นต้น

จากความสำคัญของภูมิภาคนี้ และปัญหาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการศึกษาของวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาทุกประเภทวิชาในภาคใต้ตอนบน เพื่อจะได้ทราบสถานการณ์ที่แท้จริงของวิทยาลัยดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในด้านอาชีวศึกษา โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาในภูมิภาคนี้ สามารถนำผลการวิจัยไปประกอบเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถานศึกษาในภูมิภาคนี้ให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ทางการศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่มีอยู่ทั้งหมดในภาคใต้ตอนบนประจำปีการศึกษา 2527 ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สสำรวจสถานภาพทางการศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้ตอนบน จำนวน 9 ด้าน คือ ด้านโปรแกรมการศึกษา ด้านนักศึกษา ด้านครู-อาจารย์ ด้านบริเวณสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่เรียน ด้านอุปกรณ์-เครื่องมือฝึกงาน ด้านสิ่งบริการ ด้านเจ้าหน้าที่พนักงาน และด้านการเงิน และเปรียบเทียบตัวแปรบางตัวของสถานภาพทางการศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้ตอนบนกับ เกณฑ์ทางกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. ศึกษาการสำเร็จการศึกษาและการออกกลางคันของนักศึกษาในแต่ละสถานศึกษา
3. เพื่อหาประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์โรงงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยได้แก่ สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2527 ที่มีอยู่ในภาคใต้ตอนบนทั้งหมดรวม 9 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิค 4 แห่ง วิทยาลัยอาชีวศึกษา 2 แห่ง วิทยาลัยเกษตรกรรม 3 แห่ง
2. ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ ตัวแปรในด้านต่อไปนี้ ด้านโปรแกรมการศึกษา ด้านนักศึกษา ด้านครู-อาจารย์ ด้านบริเวณสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่เรียน ด้านอุปกรณ์-เครื่องมือฝึกงาน ด้านสิ่งบริการ ด้านเจ้าหน้าที่พนักงาน และด้านการเงิน
3. ข้อมูลต่าง ๆ เป็นข้อมูลของสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2527 ข้อมูลการสำเร็จการศึกษาและการออกกลางคันของนักศึกษาระดับ ปวช. เป็นข้อมูลของนักศึกษารุ่นที่เข้าศึกษาระดับ ปวช. ในปีการศึกษา 2524 ส่วนการสำเร็จการศึกษาและการออกกลางคันของนักศึกษาระดับ ปวส. และ ปวท. เป็นข้อมูลของนักศึกษารุ่นที่เข้าศึกษาระดับ ปวส. และ ปวท. ในปีการศึกษา 2525

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางการศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้ตอนบน เป็นข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง และเชื่อถือได้
2. วัน เวลา ที่แตกต่างกันในการรวบรวมข้อมูล ไม่ทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทางการศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้ตอนบนเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลของสถานศึกษาบางข้อมูลไม่ได้บันทึกไว้ หรือไม่ได้มีการสำรวจให้เป็นปัจจุบัน
2. มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบโดยผู้นั้นย้ายไปอยู่ในสถานศึกษาอื่น ผู้ให้ข้อมูลส่งให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภาคใต้ตอนบนหมายถึงอาณาเขตส่วนหนึ่งของประเทศไทย ที่ประกอบด้วยจังหวัดต่อไปนี้ สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา และภูเก็ต

สถานภาพทางการศึกษา หมายถึงสภาพที่เป็นอยู่ของส่วนประกอบในด้านต่าง ๆ 9 ด้าน ของวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาประจำปีการศึกษา 2527 ซึ่งได้แก่ด้านโปรแกรมการศึกษา ด้านนักศึกษา ด้านครู-อาจารย์ ด้านบริเวณสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่เรียน ด้านอุปกรณ์-เครื่องมือฝึกงาน ด้านสิ่งบริการ ด้านเจ้าหน้าที่พนักงาน และด้านการเงิน

ด้านโปรแกรมการศึกษา หมายถึงระดับ สาขาวิชา และชมรมการศึกษาที่เปิดสอน

ด้านนักศึกษา หมายถึงจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปีของสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวนนักเรียน-นักศึกษา ที่มาสมัครเพื่อที่จะเข้าศึกษา ประจำปีการศึกษา 2527 และจำนวนนักศึกษาของแต่ละชมรมการศึกษา

ด้านครู-อาจารย์ หมายถึงจำนวนครู-อาจารย์ที่สอนในสถานศึกษาที่จำแนกตามสภาพการทำงาน ลักษณะวิชาที่สอน ระดับการศึกษา ชั่วโมงสอน

ด้านบริเวณสถานศึกษา หมายถึงขนาดพื้นที่ อาณาเขตที่ใช้สำหรับการจัดการศึกษา ประกอบด้วยพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ที่สร้างอาคารต่าง ๆ แล้ว สนามหญ้า สนามกีฬา โรงรถ และสภาพบริเวณรอบนอกสถานศึกษา

ด้านอาคารสถานที่เรียน หมายถึงขนาดพื้นที่ของห้องทำงานครู ห้องเรียน อาคารอำนวยการ ห้องฝ่ายธุรการ ห้องฝ่ายวิชาการ ห้องฝ่ายทะเบียนและวัดผล ห้องประชุมวิชาการ ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องแนะแนว ห้องส้วม โรงอาหาร บ้านพักครู ห้องสหกรณ์ สถานที่ฝึกงานของแต่ละวิชาชีพ และห้องอื่น ๆ ที่มี

ด้านอุปกรณ์- เครื่องมือฝึกงาน หมายถึงจำนวนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล ตามบัญชีรายการอุปกรณ์- เครื่องมือ ของกรมอาชีวศึกษา ที่นักศึกษาใช้ประกอบการเรียน

ด้านสิ่งบริการ หมายถึงสิ่งของที่ทางสถานศึกษาจัดไว้บริการ ครู นักเรียน ได้แก่จำนวนหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ที่มีประจำในห้องสมุด จำนวน เครื่องเล่นกีฬาที่นิยม (ฟุตบอล บาสเกตบอล ตะกร้อ วอลเลย์บอล แอเทบอล) และที่ เก็บน้ำดื่ม น้ำใช้

ด้านเจ้าหน้าที่พนักงาน หมายถึงจำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการ ภารโรง คนยาม คนสวน คนขับรถ ตลอดจนคนบ้านพักเจ้าหน้าที่พนักงาน

ด้านการเงิน หมายถึงจำนวนเงินที่ได้ใช้จ่ายในการดำเนินงานจากงบประมาณ ๒ 2527 ซึ่งเป็นค่าดำเนินการ (หมวดเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ๆ) ค่าลงทุน (หมวดค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง) นอกจากนี้จะศึกษาเงินนอกงบประมาณ ๒ 2527 (ได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้ของสถานศึกษา เงินบริจาคที่มีผู้ให้ สถานศึกษา มูลค่าสิ่งของที่รับบริจาค และเงินทุนการศึกษา)

จำนวนรายการ หมายถึงผลรวมของแต่ละชื่อของเครื่องมือ-อุปกรณ์ เช่น วิชาไฟฟ้า ตามมาตรฐานของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนรายชื่อของ เครื่องมือ-อุปกรณ์ทั้งหมด 9 รายการ ได้แก่ 1) คีม 2) ไชควง 3) ไขัน 4) เครื่องวัดแรงเคลื่อนไฟฟ้า 5) เครื่องวัดกระแสไฟฟ้า 6) ล้วน 7) ตะไบ 8) หัวแร้ง 9) หม้อแปลงไฟฟ้า ดังนั้นกล่าวว่ วิชาไฟฟ้ามีเครื่องมือ-อุปกรณ์ 9 จำนวน รายการ

จำนวนนับ หมายถึงผลรวมของแต่ละรายการของเครื่องมือ-อุปกรณ์ ว่ามีกี่ชิ้น เช่น จากวิชาไฟฟ้า นับจำนวนอุปกรณ์ของคีมได้ 10 อัน ไขควง 8 อัน หม้อน 5 อัน เครื่องวัดแรงเคลื่อนไฟฟ้า 5 อัน เครื่องวัดกระแสไฟฟ้า 5 อัน ส่ว่าน 8 อัน ตะไบ 10 อัน หัวแร้ง 9 อัน หม้อแปลงไฟฟ้า 1 อัน ดังนั้นกล่าวได้ว่าวิชาไฟฟ้ามี เครื่องมือ-อุปกรณ์ 61 จำนวนนับ

โรงฝึกงาน หมายถึงห้องฝึกหัดงาน หรือห้องปฏิบัติงานทุกแผนกวิทยาลัย

อัตราการใช้ห้อง (Room Utilization) หมายถึงค่าที่คำนวณได้จากอัตราส่วนระหว่างจำนวนคาบที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์ กับจำนวนคาบที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์ ตามสูตร

$$\text{อัตราการใช้ห้อง} = \frac{\text{จำนวนคาบที่ใช้ห้องจริงใน 1 สัปดาห์}}{\text{จำนวนคาบที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์}}$$

คาบ (Period) หมายถึงช่วงเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน หรือ ฝึกหัดงานปฏิบัติ อาจเป็น 50 หรือ 60 นาที แล้วแต่ทางสถานศึกษาจะกำหนด

จำนวนคาบที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์ กำหนดให้เท่ากับ 70 คาบต่อสัปดาห์ โดยเรียนสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 14 คาบ โดยพิจารณาจากหลักสูตรของวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งเปิดสอนทั้งในเวลาเช้าและนอกเวลาเช้า

อัตราการใช้พื้นที่ (Space Utilization) หมายถึงค่าที่คำนวณได้จากอัตราส่วนระหว่างความจุของห้องที่ใช้จริงใน 1 สัปดาห์ กับความจุของห้องที่ควรจะเป็นไปได้อย่างเต็มที่ตามขนาดของห้องใน 1 สัปดาห์ ตามสูตร

$$\text{อัตราการใช้พื้นที่} = \frac{\text{ความจุของห้องที่ใช้จริงใน 1 สัปดาห์}}{\text{ความจุของห้องที่ควรจะเป็นไปได้เต็มที่ใน 1 สัปดาห์}}$$

ความจุของห้องที่ควรจะเป็นไปได้เต็มที่ใน 1 สัปดาห์ หมายถึงค่าที่คำนวณได้จากอัตราส่วนระหว่างพื้นที่ของห้องนั้น กับพื้นที่ต่อคนเรียน 1 คน ตามมาตรฐานคูณด้วยจำนวนคาบที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์

ความจุของห้องที่ควรจะเป็นไปอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์

$$= \frac{\text{พื้นที่ของห้อง}}{\text{พื้นที่ต่อนักเรียน 1 คน ตามมาตรฐาน}} \times \text{จำนวนคาบที่ควรใช้ห้องอย่างเต็มที่ใน 1 สัปดาห์}$$

พื้นที่ต่อนักเรียน 1 คน ตามมาตรฐาน หมายถึง เนื้อที่ต่ำสุดที่กำหนดให้
ต่อนักเรียน 1 คน ซึ่งกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้เฉพาะสาขา
วิชา เช่น โรงฝึกงานช่างก่อสร้าง กำหนดให้พื้นที่ 5.69 ตารางเมตรต่อนักศึกษา 1 คน
โรงฝึกงานช่างยนต์กำหนดให้พื้นที่ 8.34 ตารางเมตรต่อนักศึกษา 1 คน เป็นต้น

ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์โรงฝึกงาน (Use-Efficiency) หมายถึง ค่าที่
ได้จากการคำนวณเป็นร้อยละของอัตราการใช้ห้องคูณกับอัตราการใช้พื้นที่ โดยกำหนดให้ค่า
สูงสุดของประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์โรงฝึกงาน เท่ากับร้อยละ 100 ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์โรงฝึกงาน} = \text{อัตราการใช้ห้อง} \times \text{อัตราการใช้พื้นที่} \times 100$$

การจับตามกำหนดเวลา หมายถึง การที่ผู้เรียนใช้เวลาเรียนจนสำเร็จการศึกษา
เท่ากับจำนวนปีของหลักสูตร คือ ระดับ ปวช. ใช้เวลาเรียน 3 ปี ระดับ ปวส. ใช้
เวลาเรียน 2 ปี ระดับ ปวท. ใช้เวลาเรียน 2 ปี

การจับต่ำกว่ากำหนดเวลา หมายถึง การที่ผู้เรียนใช้เวลาเรียนจนสำเร็จการศึกษา
มากกว่าจำนวนปีของหลักสูตร คือ ระดับ ปวช. ใช้เวลาเรียนมากกว่า 3 ปี ระดับ
ปวส. ใช้เวลาเรียนมากกว่า 2 ปี และระดับ ปวท. ใช้เวลาเรียนมากกว่า 2 ปี

การออกกลางคัน หมายถึง การที่ผู้เข้ามาเรียนระดับใด แล้วออกจากสถานศึกษา
โดยไม่ได้รับประกาศนียบัตรระดับนั้นทุกกรณี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงกับกระทรวงศึกษาธิการ และ
หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้ตอนบน เพื่อจะได้
ทราบสถานการณ์ทางการศึกษาและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ประกอบการพิจารณา

วางแผนปรับปรุงแก้ไขการศึกษาได้ถูกต้องตลอดทั้งการใช้อาคารสถานที่ โดยเฉพาะโรง
ฝึกงานที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ไม่ก่อให้เกิดความสูญเปล่า ทั้งยังเป็นประโยชน์
ในการวางนโยบายขยายการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ให้
สอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ตามแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 5 และตามแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน ซึ่งจะมีอยู่ในแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ 2528 : 1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย